

CVIČEBNÍ LISTY.

Priloha „Vojenských Rozhledů“.

Číslo 11-12.

Ročník II.

Přípravka pro Válečnou školu.

Podplukovník francouzského generálního štábu SAINTAGNE:

Rady kandidátům Válečné školy pro přípravu k přijímacím zkouškám.

Byl mi svěřen úkol, abych — počínajíc prosincovým číslem Cvičebních Listů — pokračoval v díle začatém pplk. franc. gen. štábu Maratuechem. Omezím se dnes jen na zopakování a připomenutí všeobecných nových podmínek pro přípravu i zkoušku; naznačím také osnovu, podle níž chci pomáhati kandidátům a spolupracovati s jejich přímými učiteli. Moje činnost jest rozvržena na dobu od prosince 1923 do září 1924.

I.

Všeobecné podmínky pro přípravu ke zkoušce.

Výn. M. N. O. čj. 125.052 vých. ze dne 23. srpna 1923 oznamuje náčelník hlavního štábu, že přípravné kursy do válečné školy, zřízené v roce 1922, budou znovu zahájeny 1. říjnem 1923. Pořádání kursů jest uloženo štábním divísí a zemských vojenských velitelství. Válečná škola jest však povinna jako doposud uveřejňovati ve Cvičebních Listech Vojenských Rozhledů náměty prací a jich autorská řešení.

Náčelník hlavního štábu doporučuje současně důstojníkům, pověřeným řízením přípravných kursů, aby se nevěnovali jen studiu všeobecné taktiky, nýbrž aby uvedli své žáky také ve studium taktiky různých zbraní, dějepisu, zeměpisu, povšechně říkajíc: všech zkušebních předmětů.

Zkušební látka byla uveřejněna ve Věstníku věc., č. 41, čl. 384, ze dne 25. srpna 1923 (výnos čj. 123785/3800 vých. ze dne 10. VIII. 1923). Současně byl vydán přehled — nikoli vymezení — dokumentů a děl, jichž studium jest nezbytné nebo prospěšné pro přípravu do válečné školy.

Zkušební podmínky pro Válečnou školu v roce 1923—1924 byly stanoveny výnosem M. N. O. čj. 124355/vých. ze dne 31. VII. 1923 (Věstník věcný r. 1923, č. 38, čl. 337); liší se od podmínek dřívějších let těmito ustanoveními:

1. První vyřadovací zkouška písemná se týká jen všeobecného vzdělání kandidátova.

2. Druhá vyřadovací zkouška písemná má zjistiti jeho všeobecné vojenské znalosti (všeobecná taktika, organizace, zeměpis a válečný dějepis).

3. Ústní zkouška se zabývá podrobnými znalostmi z organisace a taktiky různých zbraní.

Rozdělení zkušební látky na tři postupné zkoušky dokazuje zřejmě, jaký důraz kladou rozhodující činitelé na všeobecné vzdělání kandidátovo. Vráťím se ještě k této věci.

II.

Všeobecná osnova přípravy.

Předsevzal jsem si, že budu pracovati spolu s důstojníky, pověřenými vlastní přípravou kandidátů, a pomáhati kandidátům v jejich přípravě takto:

1. rozeznávám tři druhy kandidátů:

a) kandidáty pro soutěž v roce 1923—1924, kteří se podrobí první písemné zkoušce na začátku prosince 1923, druhé písemné zkoušce na začátku února 1924, třetí ústní zkoušce na jaře 1924;

b) kandidáty pro soutěž v roce 1924—1925;

c) kandidáty pro soutěž v r. 1925—1926 a v pozdějších letech.

Chci se zabývat přípravou poslední jmenované skupiny, neboť se domnívám, že mladý důstojník, jenž chce vstoupiti do válečné školy, musí počítati s přípravou včas — nejméně dvě léta přede dnem soutěže, které se chce zúčastniti. Radím mu to upřímně a chci mu zde poskytnouti, od započetí jeho přípravy, vodítka pro vlastní studium.

2. Pro důstojníky kategorie a) jest již příliš pozdě, abych jim mohl pomoci v přípravě ke zkoušce ze všeobecného vzdělání, která se bude konati v nejbližší době.

Při přípravě k písemné zkoušce ze všeobecné taktiky nechť se oddají plodnému studiu rad, jež byly pro ně uveřejněny ve Cvičebních Listech ⁽¹⁾ pplk. Maratuechem, jakož i promyšlených řešení taktických úloh, podávaných v téže revue majory generálního štábu Němcem a Fialou a štábním kapitánem generálního štábu Šanderou.

Mimo to uveřejním v prosincovém čísle roku 1923 taktický námět, jehož rozřešení přinese číslo lednové roku 1924.

Konečně se budu zabývat jejich přípravou pro ústní zkoušku: uveřejním — počínajíc lednem 1924 — v každém čísle Cvičebních Listů konkrétní náměty z taktiky různých zbraní obdobné oněm, které budou skutečně kladeny při ústní zkoušce a vydám — počínajíc únorem 1924 až do posledního měsíce před zkouškami — řešení několika z nich.

Naposled jim dám na sklonku prvního čtvrtletí 1924 několik praktických rad, týkajících se chování kandidátů při ústní zkoušce a způsobu řešení otázek jim kladených.

3. Kandidáti pro soutěž v roce 1924—1925, kteří se mohou připravovati ještě celý rok, najdou ve Cvičebních Listech, počínajíc prosincem 1923:

a) praktické rady k studiu různých částí zkušební látky, což jim umožní vykonati úspěšně zkoušky;

b) taktické náměty — od nejjednodušších k složitějším — ze všeobecné taktiky a náměty z ostatní zkušební látky;

c) několik příkladů řešení některého z daných námětů ze všeobecné taktiky.

¹⁾ Cvičební Listy (příloha Vojenských Rozhledů) ročník I. čís. 12, ročník II. čís. 1, 2—3, 4 a 6.

4. Kandidáti pro soutěž v roce 1925—1926 nechť se řídí radami, o kterých jsme se zmínili sub 3); mimo to jim budou poskytovat Cvičební Listy každý měsíc:

a) náměty vzestupně složitosti z taktiky různých zbraní a taktiky všeobecné.

b) promyšlená rozřešení některých z těchto námětů.

Poznámka. Nutno upozorniti, že jest povinností kandidátů posledních dvou skupin, aby si přečetli a promysleli mistrné úvahy podplukovníka Maratueche, týkající se rozboru taktických problémů. Nemůžeme jich nikterak pozměnit; dovolim si je však doplniti. (Příště dále.)

Štábní kapitán generálního štábu LIBOR VÍTEZ:

Námět číslo 13

(pro kandidáty do Válečné školy v roce 1923—1924).

I. **Povšechná situace** (mapa 1:75.000 číslo 4152 a 4153):

Vlastní II. armáda, přicházející od západu, došla dne 30. listopadu po namáhavých bojích a pochodech až k Vltavě. Její pravé křídlo u Kolenat (Kolenaty na Vltavě, asi 8 km od Kamýku) — Dušník (Duschnik asi 10 km na severovýchodovýchod od Příbramě) jest kryto jezdeckou brigádou, která postupujíc na široké frontě, hnala před sebou slabé částice nepřátelského jezdeckta a dospěla svým severním křídlem mezi Kolenatami-Voborou (Wobor) taktéž dne 30. listopadu až k Vltavě. Její jádro narazilo na pochodu na Kamýk (Kamaik) na nepřátelské předmostí, snažilo se ho zmocniti, bylo však po počátečním úspěchu u Cholínska (asi 3 km na severozápad od Kamýku) se značnými ztrátami odraženo; podrželo dotyk s nepřátelskou krycí linií, která jest na čáře Westetz (na Vltavě asi 6 km na sever od Kamýka — 456, 478 — Bohatá hora — 461 — 449 — 531 a na hřbetě Lipín (5 km na západ od Kamýka) — Větrov (Wetrow) Dolní Lišnice (Unter Lischnitz).

Od předmostí u Kamýka dále k jihu až po Staré Sedlo (Alt-sattel), toto v to čítajíc, dosáhly hlídky pravého křídla jezdecké brigády západního břehu Vltavy.

Na zprávy, že nepřítel zamýšlí soustřediti značnější síly v krajině Sedlčany (Selčan) — Vysoký Chlumec (Hochchlumetz) (asi 11 km východně od Kamaiku) a že první transporty přibudou tam dne 1. prosince v poledne, dostane velitel 1. horské brigády, která jest v Příbrami a na Horách Březových (Birkenberg) jako záloha II. armády, — dne 30. listopadu v hod. rozkaz, aby se ještě dne 1. prosince zmocnil nepřátelského předmostí u Kamýku na západním břehu Vltavy.

Pozdějším úkolem 1. horské brigády bude, aby bránila západního břehu Vltavy v okolí Kamýku a dále na sever. Rozkaz toho se týkající dostane později.

Jezdecká brigáda pokračuje v svém úkolu krýti pravý bok armády, podřizuje se však dnem 1. prosince 0 hod. veliteli horské brigády.

II. **Situace u Kamýku** za soumraku dne 30. listopadu podle zpráv jezdecké brigády a armádního letectva:

Předmostí zdá se býti obsazeno záložním plukem o 3 praporech, slabým oddilem jezdeckta a asi třemi bateriemi. Tato posádka dorazila prý do Kamýka dne 30. listopadu ráno. Nesouvislá, celkem ne-

patrná a překážkami nevybavená polní opevnění byla zjištěna na zmíněné již nepřátelské linii krytu a dále u ústí Jindrovského potoka, na severozápadním okraji lesa Cholinska, na čáře Luh-trigonometr 561 Bukovec — kóta 534, 515, a konečně na čáře Blatnice, kóta 423, 444, 392.

Dělostřelectvo u skupiny domu asi 500 m západně Ruine Hunetz (na západ od Kamýku) a na východním břehu Vltavy u trigonometru 493 Kalinova (5 km na jihozápad od Kamýku) a v sedle mezi Hojschin a Ilrachov (na severovýchod od Kamýku).

III. Vlastní situace:

Jezdecká brigáda: stanoviště velitelství II. je (4 km východně od Příbramě); vojska: u Wobor 1 pluk, ve středu v dotyku s předmostím u Kamýku 1 pluk a 1 korouhev, u Smolotel 1 korouhev.

Odtud na jih až po Staré Sedlo hlídky. 20% ztrát, z n a ě n á ů n a v a.

1 horská brigáda dorazila do okolí Příbramě dne 30. XI. asi v 16 hodin po pochodu 16 km. Stan brigády v Příbrami. Byla již 5 dní v druhé linii a jest dosti svěží. Početní stavy úplně, zdravotní poměry dobré.

Organisace normální (2 horské pěší pluky, 1 eskadrona, horský dělostřelecký pluk o 2 oddílech, 1 ženijní rota).

Posilové prostředky dané k dispozici horské brigádě pro den 1. prosince:

1 oddíl 8 cm kanonů od jezdecké brigády, k dispozici dne 1. prosince ve 0 hod. u Jabloně (Jablona),

1 oddíl 8 cm kanonů od armády, k dispozici dne 30. listopadu ve 20 hod. v Příbrami;

1 letecká rota pozorovací: od svítání dne 1. prosince na letišti v Plzni.

Její velitel se hlásí u horské brigády 30. října ve 20 hodin.

IV. Počasí jasné a suché. Nocí chladné.

V y p r a c o v a t i j e s t :

1. Rozhodnutí velitele horské brigády o akci proti předmostí u Kamýku.

2. Rozkazy pro přibližovací pochod a útok, vyplývající z tohoto rozhodnutí.

Autorské řešení námětu čís. 13.

I. Úvahy velitele 1. horské brigády.

A. Rozbor prvků, které jsou podkladem pro rozhodnutí.

1. Úkol, který byl svěřen 1. horské brigádě, vyžaduje, aby byla posádka nepřátelského předmostí u Kamýku zahrnuta na východní břeh Vltavy, a aby 1. horská brigáda obsadila západní břeh této řeky od Westetz (asi 3 a půl km na sever od Kamýku), — přes Kamýk až po Sollenitz (asi 3 a půl km na jihovýchod od Kamýku). Aby byl kromě toho nepřítel co možná nejdříve zbaven možnosti, odesílati po mostě posily, bude též žádoucí, aby přišel tento most co nejdříve ne-li pod palbu vlastní pěchoty, tedy alespoň pod dobře řízenou a účinnou palbu dělostřelectva.

2. T e r é n.

Nejdůležitější částí, ba jádrem nepřátelského předmostí jest hřbet Bukowec (trigonometr 561) — 534 — 515 (Na Altanku), jenž

jest pouze asi půldruhého km dlouhý, převyšuje však zbytek předmostí průměrně o sto metrů, skýtá dobrý rozhled na všechny strany a ovládá celé předmostí. Kdybychom se ho zmocnili, ovládli bychom ihned jak most u Kamýku tak i silnici ze Zduchowitz (asi 3 km na západ od Kamýku) do Kamýku a odtud do M. H. Radobyl (asi 1 a půl km na východ od Kamýku) a mohli bychom svou dělostřeleckou palbou uzavřít nepříteli nejen ústup přes Vltavu, nýbrž i příchod posil z východního břehu na západní.

Zbytek předmostí jest rozrytou pahorkatinou, které lze však dobře hájiti jen potud, pokud má obránce ve své moci krátký hřbet, o němž se mluvilo v predešlém odstavci.

Vltava konečně jest v krajině předmostí velkou překážkou, usnadňující obranu jak směrem východním tak i západním.

Rozrytý terén a lesní porosty skýtají útočící pěchotě mnoho příležitostí k manévrování a k nepozorovanému bočnímu přesunování záloh. Naproti tomu jest obránce bez souvislých opevnění, překážek a dostatečných početních stavů ve velké nevýhodě. Před pozemním pozorováním skryté přesunování obránceových záloh a příchod jeho posil přes most, bude také jen potud možným, pokud bude míti ve své moci důležitý hřbet trigonometr 561 (Bukovec) — Na Altanku, o němž se zde již častěji mluvilo.

Jak pro útok, tak i pro obranu je v terénu mnoho dobrých posic pro dělostřelectvo. Též o pozorovatelnosti není nouze. Z obou protivníků je tu však v převaze ten, jenž má hřbet Bukovec — Na Altanku. Pro eventuelní útok na tento hřbet jsou pozorovatelní v trojúhelníku Bukovice (6 km jihozápadně od Kamýku) — Dubenečka (3 km severozápadně od Bukovice) — trigonometr 543 (2 km západozápadojižně od Bukovice) a hlavně na hřebetě Nepřejow (asi 5 km západně Kamýku, — Unt. Lischnitz (asi 4 km jihozápadně od Kamýku).

Pro rozrytost a nepřehlednost terénu bude oběma protivníkům třeba, aby pro účely dělostřelectva přímé podpory a pro činnost proti nepřátelským bateriím, doplnili nedostatečné pozorování pozemní pozorováním leteckým.

Před pozemním pozorováním se strany nepřítele skýtá nám terén téměř před celým nepřátelským předmostím dobře skrytá shromáždíště. Zvláště výhodná jsou tato shromáždíště před jihozápadní částí předmostí od Nepřejow (asi 4 km na západ od Kamýku) až po Unt. Lischnitz (asi 5 km na jihozápad od Kamýku), pak v trojúhelníku Chlum (asi 6 km na severozápad od Kamýku) — Bohatá hora — kóta 461 (asi 1 km na jihovýchod od Chlumu) a konečně v lesích a údolích mezi Wobor a Hříměždicemi (Werměřitz asi 6 km na severoseverovýchod od Kamýka).

Mezi Příbrami a předmostím jest terén rozrytý a tak zalesněný, že by při důkladném využití skrytů umožnil i za dne téměř zcela nepozorované přiblížení našich sil. Pro eventuelní přiblížení za noci jest několik silnic a cest, z nichž nejdůležitější jsou tyto:

a) z Příbrami přes Višňovou (Wischnowa asi 10 km na východ od Příbrami) do Nětšchin a Hříměždic (Werměřitz asi 10 km na východ od Višňové);

b) z Višňové do Wobor;

c) z Příbrami přes Háje (4 km na jihovýchod od Příbrami) do Wobor;

d) z Háje do Horních Hbitů (Ob. Hbit 8 km na severovýchodovýchod od Háje);

e) z Příbrami přes Jerusaleem (asi 4 km na východ od Příbrami) Stieschovo do Ob. Lischnitz (asi 1 km na jih od Horních Hbitů).

f) z Březových Hor (Birkenberg) přes Milín do Smolotel (asi 11 km na jihovýchod od Příbrami).

Závěrem našeho zkoumání terénu bude poznatek, že nejdůležitější je pro nás hřbet Bukovec—Na Altanku.

3. Vlastní situace.

Unavená jezdecká brigáda je rozložena na široké frontě a jako celek nespadá pro vlastní útočnou akci vůbec v úvahu. Část této brigády, která jest u předmostí v dotyku s nepřítelem, může nám prokázati za útoku jisté cenné služby. O tom však budeme mluvití později.

1. horská brigáda má se svým útokem začít co možná nejdříve. To bude za svítání, čili v 7. hodin. Pro rychlé zaujetí útočného rozčlenění jest třeba, abychom rozmnožili pro přibližovací pochod počet proudů a zkrátili tím jejich průměrnou hloubku. Pro přibližovací pochod od Příbrami až ku předmostí budou proudy horské brigády potřebovati za noci průměrně asi 4 a půl hodiny. K tomu čas potřebný k zaujetí útočné sestavy na výchozí základně, k zřízení spojení a přípravě k vyrazení, jakož i malá časová pojistka pro nepředvídatelná zpoždění v přípravách: dohromady asi 2 a půl hodiny. — Celkem 7 hodin. Když přišla 1. horská brigáda dne 30. listopadu asi v 16 hodin do Příbrami, byla dosti svěží. Do 1. prosince 7. hodiny má celkem 15 hodin k dispozici. Z těch upotřebí asi 7 hodin pro přibližovací pochod a pro přípravu k vyrazení k útoku a asi 8 hodin pro odpočinek. Z toho plyne, že bude i v okamžiku, kdy vyrazí k útoku, dosti svěží.

4. Nepřátelská situace.

Posice předmostí jest s hlediska obrany výhodná. V poměru k celé délce zdánlivě čáry hlavního odporu, která se táhne od koty 515 „Na Altanku“ (asi 4 km na jihozápad od Kamýku) přes Bukovec—Luh—Velká hora až k ústí Jindrovského potoka (asi 5 km na sever od Kamýku) a jest asi 10 km dlouhá, zdá se však býti posádka předmostí dosti slabá. Po odpočtení pravděpodobné zálohy u Kamýku, jest totiž jeden obhájcův prapor první linie rozložen na frontě asi 5 km dlouhé. A proto můžeme posuzovati posádku předmostí jako předvoj sil, které se mají od 1. prosince 12. hodiny shromážďovati v krajině Selčan (asi 12 km na východovýchodosever od Kamýku) — Hochchlumetz (asi 5 km na jihozápad od Selčan). Jelikož jest tento prostor od kamýckého mostu vzdálen asi 8 km, bude doba až do 1. prosince 14. hodiny pro posádku předmostí celkem velmi choulostivá — pro naše záměry však nejvýhodnější.

5. Počasí. Jelikož jsou noci chladné, nesmí naše vojska zbytečně čekatí. Proto musíme co možná přesně propočítati dobu, již je třeba pro přibližovací pochod a pro přípravu k útoku. Jinak je počasí pro splnění našeho úkolu výhodné.

B. Vzájemný vztah mezi jednotlivými prvky, které jsou podkladem pro rozhodnutí.

Po úvahách o každém jednotlivém prvku, bude velitel horské brigády pracovati o tom, aby zjistil jejich vzájemný vztah a vliv. Tímto novým přemýšlením zjistí další věci, velmi důležité pro své konečné rozhodnutí. Pro stručnost omezíme se zde jen na popis nejhlavnějších úvah.

Horská brigáda nemůže útočiti současně na celé předmostí, jež jest asi 10 km široké. Při užití tří pěších praporů v 1. linii připadal

by jeden asi na 3 km. Nezbyvá tedy nic jiného, než prorazit je na dobře voleném místě, dospět až k mostu a teprve potom očistit západní břeh Vltavy od zbytků nepřátelské posádky.

Při podobném manévru bude však třeba, aby byla zajištěna bezpečnost křídel útočné sestavy, a aby byla vázána též ona část nepřátelského předmostí, proti níž se zatím neútočí. Tento úkol bude lze svěřiti částem jezdecké brigády.

Výhodným místem pro průraz byl by již častěji zmíněný hřbet „Bukovec—Na Altanku“ a silnice vedoucí z Horních Hbitů (Ob. Hbit) do Kamýku. Se zřetím na celou rozlohu tohoto prostoru a vzhledem k nepřátelské situaci bylo by tu lze počítati útok asi se 3 prapory v 1. linii. Zamýšlený průraz mohl by býti ohrožován nepřátelskými protiútoky od Kamýku nebo ze severní části předmostí, proti které se zatím nemá útočiti. Na tato nebezpečí musíme pamatovati jak při rozmístění záloh, tak při volbě posic a pozorovaten pro dělostřelectvo a též při vydávání rozkazů pro letectvo.

Jako výchozí základna pro útok naskytá se jediné čára, na níž udržují části jezdecké brigády dotyk s posádkou nepřátelského předmostí.

Stanovení postupných cílů pro průraz závisí hlavně na dělostřelectvu. Vybraný hlavní směr našeho útoku, jdoucí přes trigonometr 561 (Bukovec) — na Kamýk, bude nám osou pro přesunování našeho dělostřelectva. Jeho první posice měly by býti co nejdále vpředu a co nejbližší dobrých pozorovaten. Pro počátek útoku byly by naše přední pozorovatelný na čáře kot 467 (asi 1 km na jihovýchod od Ob. Hbit), 468 (asi 2 km na jihozápad od Bukowce), 518 (asi 1 km na jihovýchod od předešlé koty). Zadnější a, což jest pro nás velmi důležité, též vyšší pozorovatelný by byly v čáře Divak (asi 1 km na jih od Ob. Hbit), Dubenečka (asi 2 km na jih od Divak), Makova (asi 1 km na jihovýchod od Smolotel).

Ježto však jest nepřítel pánem Bukowce a protože jest terén u Ob. Hbit-Slipki (asi 1½ km na jih od Ob. Hbit) otevřený, budeme moci přiblížiti své dělostřelectvo k čelným pozorovatelům jen v krajině kot 463—518 (1½ km na severovýchod od Smolotel). Při takovém umístění dělostřelectva můžeme postoupiti jen asi 2 km hluboko od 1. nepřátelské linie. V této vzdálenosti si musíme vyhledati svůj 1. cíl útoku.

Část dělostřelectva musí býti umístěna tak, aby mohla dobře působiti proti nepřátelskému dělostřelectvu u Ruine Hunetz (asi 1½ km na západ od Kamýku) a zvláště proti nepřátelské baterii u trigonometru Vel. Chlum (na východním břehu Vltavy asi 6 km na jihozápad od Kamýku) a co možná též proti mostu.

Zmocníme-li se 1. cíle, pak můžeme své dělostřelectvo přiblížiti docela až ku hřbetu „Bukovec—Na Altanku“. S touto posicí vystačíme až do splnění svého útočného úkolu.

Abychom nepříteli překvapili, jakož i abychom jednali ve smyslu úkolu, který nám byl dán, bude záhodno, abychom dali 1. horské brigádě vyraziti k útoku ihned za svítání, to jest asi v 7 hod.

Způsob, jak bude horská brigáda po dobytí 1. cíle pokračovati ve svém útoku, nedá se přesněji předvídati. Podle dosavadních našich úvah a zvláště se zřetelem na terén bude třeba, aby brigádni zálohy postupovaly ve všeobecném směru podél silnice z Příbrami na Kamýk a aby byly hotovy zasáhnouti buď ve směru svého postupu nebo, bylo-li by třeba, též směrem severovýchodním.

Mimo to třeba žádati od letectva nepřetržitý dozor nad předmostím, doprovod pěchoty, spolupráci s dělostřelectvem a občasný dozor nad prostorem na východ od Vltavy, kde prý nepřítel zamýšlí shromážďovati svá nová vojska.

II. Rozhodnutí velitele 1. horské brigády o akci proti předmostí u Kamýku.

1. horská brigáda zahájí dne 1. prosince za sítání útoku proti západní části předmostí, zmocní se nejdříve hřbetu trigonometru 561 (Bukowec)—515 (Na Altanku) a postoupí pak po obou stranách příbramské silnice na Kamýk. Hlavní nápor proti trigonometru 561.

1. cíl útoku: čára koty 472 (1 km na východ od Na Altanku)—Zduchowitz—Kalischt—Smrči.

2. cíl: tok Vltavy po obou stranách Kamýku.

Útok na hřbet Bukowec—Na Altanku vykoná 1 pěší pluk se 2 prapory v 1. linii. K ochraně severního křídla tohoto útoku bude postupovati jeden samostatný prapor na kotu 481 (asi 1 km na severovýchod od Bukovce).

Jezdecká brigáda zůstane nadále v dotyku s těmi částmi předmostí, proti nimž nebude zatím útočeno.

III. Rozkaz 1. horské brigády pro přibližovací pochod.

1. hor. brig.

Stan dne 30. listopadu 20 h.

Štáb

3. odd.

Čís. op.

Mapy 1:75.000

Příbram a Mirovice

Sedlčany a Ml. Vožice

Všeobecný operační rozkaz čís. pro přibližovací pochod dne 1. prosince.

1. část.

I. Situace:

a) povšechná

b) vl. horské brig.

c) jezd. brig.

d) nepřátelská u Kamýku a u Sedlčan

II. Úkol horské brigády. Zmocnit se dne 1. prosince nepřátelského předmostí na západním břehu Vltavy u Kamýku.

1. horská brigáda byla za tím účelem zesílena 1 odd. 8 cm kan. od jezd. brig., který jest k dispozici od 0 h. u Jabloně (Jablona, asi 7 km na západoseverozápad od Kamýku), 1 dalším odd. 8 cm kan. od armády, jenž jest k dispozici od 30. listopadu 21 h. v Brodu (asi 3 km na jih od Příbramě) a konečně 1 leteckou rotou pozorovací, která jest na letišti v Plzni. Mimo to byla jí podřízena též jezdecká brigáda.

III. Nejnaléhavější pohyby, jako vysunutí eskadrony do Jabloně k zjednání styku s částmi jezd. brig., odchod velitele hor. dělostřel. pl. s příslušným personálem a spojovacím materiálem pro průzkum posic a zřízení dělostřel. spojení, pochod jedné části hor. tel. roty k postavení telefonního vedení pro velitelství horské brigády a konečně i průzkum a označení cesty Příbram—Jerusalem (asi 3 km na jihovýchod od Příbrami), Stieschow (asi 4 km na jihovýchod od Jerusa-

lemu), Ob. Lischnitz (asi 7 km na západ od Kamýku) bylo nařízeno zvláštními rozkazy ihned, jakmile přišel rozkaz o novém úkolu.

IV. 1. horská brigáda vykoná přibližovací pochod podle této tabulky:

Velitel	Složení proudů a pochodové pořadí částí	Cesta	Východiště	Čelem v hodinu	Místo 1. určení čelem v	Poznámka
Vel. 1. hor. p. pl.	1. p. prap. 1. pl. hor. hof. odd. žen. rota. 2. p. prap. 1. pl.	Příbram — Háje — J. H. Platz	Kříž u silnice asi 2 km na jihovýchod od Příbrami	*) 0 h 30'	J. H. Platz	*) o hodinu dříve vyslat do Jablonu 1 pěší rotu k zajištění proudů
Vel. hor. žen. parku	hor. pol. nem. hor. žen. park			3 h		
Vel. prap.	1. p. prap. 2. pl.	Příbram — Jerusalema — Stieschow	Kříž na křižovatce cest mezi Brodem a Jerusalemem	0 h	Stieschow	
Vel. 2. hor. p. pl.	1. p. prap. 2. pl.; odd. kan. hor. děl. pl.; odd. 8 cm. kan. od armády; - 1. p. prap. 2. pl.	Hory Březové (Birkenberg) - Milín Smolotel	Odbočka neudržované cesty od silnice asi 300 m na jih, vých. od Brodu	*) 0 h	Smolotel	*) o hodinu dříve vyslat do Smotelu 1 pěší rotu k zajištění proudů
Vel. hor. děl. min. parku	hor. děl. min. park; - 1 prac. rota	Hory Březové Milín Radetitz asi 2 km na sev. vých. od Milína			Radetitz	

V. Vel. brig. pochoduje samostatně přes Háje do Kačina (asi 2 km na jihozápad od Jabloné). Bojové stanoviště velitele brig. na kotě 554 (asi 1 km na jihozápad od Kačina). Velitelství dorazí tam z Příbrami v 5 h. Permanence v Příbrami do 4 h. 50.

VI. Spojovací osou jest silnice Příbram—Háje—J. H. Platz—Kačín.

Pěčí hor. brigády bude do 1 h. vybudováno příčné telefonní spojení s místy 1. určení jednotlivých proudů a připojeno na podélné vedení Příbram—J. H. Platz.

VII. Rozkaz pro útok bude vydán později.

Podpis:

Souhlasí se schváleným konceptem:

Náčelník štábu B.

Generál M.

O b d r ž í: jezd. brig. (2 exempl.),
vel. 1. hor. p. pl.,
vel. 2. hor. p. pl. (2 exempl.),
esk.,
let. rota,
vel. hor. děl. pl. (3 exempl.),
vel. 8 cm odd. kan. od arm.,
žen.,
přednostové služeb,
vel. armády jako hlášení.

IV. Rozkaz 1. horské brig. k útoku.

1. hor. brig.

Stan dne 30. listopadu ve 22 h.

Štáb

3. odd.

Čís. op.

Mapy 1:75.000

Příbram a Mirovice

Sedlčany a Ml. Vožice

Všeobecný operační rozkaz čís. pro útok dne 1. prosince.

1. část.

I. Vlastní záměr. Proraziti jihozápadní část opevnění nepřátelského předmostí a postupovati pak po obou stranách příbramské silnice na most. Hlavní nápor na trigonometru 561 (Bukowec).

1. cíl útoku: čára od koty 472 (1 km na východ od „Na Altanku“) — Zduchowitz — Kalischt — Smrčí.

2. cíl: tok Vltavy po obou stranách Kamýku. Rozkaz pro útok na 2. cíl bude vydán později.

II. Útočná sestava a úkoly jednotlivých zbraní.
Útok na 1. cíl bude vykonán dvěma útočnými skupinami.

a) Jižní skupina: velitel: vel. 2. hor. p. pl. s 2. hor. p. pl. Zahájí útok se 2 prapory v 1. linii. Všeobecný směr útoku jest Nepřejow-Bukowec-Kamaik.

Na severu jest útočné pásmo této skupiny ohraničeno čarou: Nepřejow-Bukowec-Zduchowitz-kota 343 (asi 500 m na severozápad od Kamýku). Vše včetně pro tuto skupinu.

b) Severní skupina: 1. hor. p. prap. 1. hor. p. pl. Má za úkol chrániti severní bok jižní skupiny. Povšechný směr útoku od „Na Brocích“ (asi 1 km na jihovýchod od Ob. Hbit) přes 481 — 423 — 327 Blatnice (asi 1½ km na sever od Kamýku).

Na jihu hraničí útočné pásmo této skupiny na pásmo skupiny jižní.

c) Dělostřelectvo utvoří pod velením velitele horského děl. pluku dvě skupiny: Skupinu přímé podpory, skládající se z celého hor. děl. pl. (pro podporu jižní útočné skupiny) a ze 2 bt. 8 cm kan. od jezd. brig. (pro podporu severní útočné skupiny) a skupinu protibateriím z 1 odd. a 1 bt. 8 cm kan.

Posice na čáře Ob. Hbit—Divak—Chlumek (asi 500 m na severovýchod od Kl. Smolotel). Alespoň 1 bt. hor. děl. pl. jest umístiti tak, aby mohla střeliti do boku nepřátelské posice Bukowec—Na Altanku.

Skupina proti bateriím má za úkol neutralisovati, — pokud třeba ve spojení s letadlem — nepřátelské dělostřelectvo u Ruine Hunetz a hlavně nepřátelskou baterii u koty 490 (asi 4 km na jihozápad od Kamýku na východním břehu Vltavy) a bude dále pohotova jak k palbě zbraňovací na most a na silnici Ob. Hbit—Kamýk, tak k zesílení činnosti skupiny přímé podpory se zvláštním důrazem na Bukowec.

d) Letectvo: Bude konati 1 letadlem současně průzkum pro vel. hor. brig. nad předmostím a nad nepř. shromažďovacím prostorem u Selčan a též pro skupinu proti bateriím a druhým letadlem službu pro pěchotu. Podrobnosti jsou nařízeny zvláštním rozkazem.

Bez vyzvání nutno vytyčovati 1. cíl, jakmile ho bude dosaženo.

e) Z á l o h y u Kačina:

2 prap. 1. hor. p. pl.,

esk.,

a žen. rota pod velením velitele 1. hor. p. pluku.

Pravděpodobná osa přesunu: Nepřejow—Kamýk. Budou hotovy zasáhnouti buď směrem východním nebo severovýchodním. Přesun jen na rozkaz velitele horské brigády.

f) Spojení mezi útočnými skupinami smíšeným oddílem. Po jedné pěší četě dodá každá skupina. Velitele a četů kulometů dá skupina severní. Sraz v 6 h. 30 u koty 467 (asi 1 km na jihovýchod od Ob. Hbít.).

III. Z a u j e t í ú t o č n ě s e s t a v y z p ř í b l í ž o v a c í h o p o c h o d u b e z p ř e r u š e n í p o h y b u. Východí základna pro útok jest čára, na níž jest jezd. brig. v dotyku s předmostím, t. j. údolí Lišnického potoka—Ob. Lischnitz—Na Brocích—Smrčí.

V. P r o v e d e n í ú t o k u. Dělostřelectvo zahájí palbu v 7 h. a řídí ji hlavně proti hřbetu trigonometru 561 (Bukowec)—534. Současně vyrazí pěchota k útoku. Části jezdecké brigády překročené útočící pěchotou se shromáždí podle rozkazu velitele jezdecké brigády. Ostatní části jezdecké brigády, které jsou v dotyku s nepřítelem a to od jižního okraje Unt. Hbít (včetně), d á l e n a s e v e r a o d k a p l i č k y k o t a 333 v údolí Lišnického potoka d á l e n a j i h, podrží i za útoku horské brigády těsný dotyk s nepřítelem.

VI. S t a n o v i š t ě v e l i t e l e h o r s k ě b r i g. o d 5 h. na kotě 554 (Dubenečka), později Bukowec;

v e l i t e l e j i ž n í ú t o č n ě s k u p i n y n a k o t ě 526 (Dubenečka) později Bukowec;

v e l i t e l e s e v e r n í ú t o č n ě s k u p i n y n a k o t ě 481 (Divak), později na kotě 481;

v e l i t e l e s k u p i n y p r o t i b a t e r i í m: totéž jako velitele horské brigády.

VI. D o 4 h. budou péči brigády vybudována telefonická spojení ku stanovištím velitelství pěších útočných skupin a k veliteli brigádních záloh.

Souhlasí se schváleným konceptem:

Podpis:

Náčelník štábu B.

Generál M.

R o z d ě l o v a č: přibližně týž jako v rozkaze pro přibližovací pochod.

Námět čis. 14.

Štábní kapitán generálního štábu Libor Vítěz:

Námět ze všeobecné taktiky

(pro důstojníky povolané k přijímacím zkouškám do válečné školy roku 1923—1924.)

Mapy 1:75.000 Hranice (4159) — Přerov, Kroměříž (4259).

I. P o v š e c h n á s i t u a c e.

M o d r á armáda postupuje údolím Bečvy od severovýchodu a chce se zmocnit Přerova (Prerau).

Č e r v e n á armáda ustupuje a zachytila se na částečně při-

pravené posici Hostýn (Hostein asi 2 km na jihovýchod od Bystřitz am Hostein) — Bystřitz — Leipnik (asi 15 km na severoseverozápad od Bystřitz) — Schlock (asi 8 km na sever od Leipnik).

Čelní divise modré armády zahnlaly dne 31. prosince odpole dne červené krycí jednotky a jsou od soumraku v dotyku s opevněními, na nichž klade červená armáda vážný odpor.

Velitel modré armády se rozhodl zahájit dne 1. ledna za svítání útok na nepřátelskou posici a vydal též potřebné rozkazy.

II. Situace 1. p. d.

Modrá 1. p. d. útočí podle těchto rozkazů v 1. linii jako divise včleněná. Na severu jest její útočné pásmo ohraničeno tokem Bečvy a na jihu čarou Soběchleb (asi 10 km na jihovýchod od Leipnik) včetně — Oprastowitz (asi 3 km na západ od Soběchleb) exclusive — Schischma — Hradšchan (obojí včetně — Šišemka B. — Meschtienka p.

Konečný cíl 1. p. d. pro 1. leden jest Přerov a přerovské nádraží. Sousední čelní modré divise mají dospět na stejnou výši.

V úseku 1. p. d. jde přední (východní) linie nepřátelského odporu východním okrajem Radotína (asi 6 km na jihojihovýchod od Leipnik) — východním okrajem Lhoty — kotou 225 (u mostu přes Bečvu u Leipnik).

Dále vzadu jsou nejdůležitější nepřátelská opevnění na trigonometru 353 (asi 2 km na západ od Radotína), Kamna B. trigonometr 358 (asi 2 km na západ od Lhoty).

Za ústupových bojů utrpěla červená armáda značné ztráty. Podle výsledku zajatců má prý nepřítel proti úseku 1. p. d. asi 4 až 5 praporů, z nichž jsou prý 3 v první linii.

III. Výtah z rozkazu 1. p. d. pro útok dne 1. prosince.

a) Hlavní nápor proti trigonometru 358 (Kamna B.).

1. cíl čára Schischma — Hlinsko — Karlshof.

b) 2 útočné skupiny: na severu 1. p. brig. se 3 odd. přímé podpory, na jihu 3. p. pl. s 1 odd. přímé podpory.

Jejich pásma útoku jsou rozhraničena čarou: 426 (asi 2 km na severovýchod od Lhoty) — křížem 1 km na jihovýchod od Lhoty — kotou 345 — obcí Kladníkem (pro jižní skupinu) — Parolowitz pro severní skupinu.

c) 2 odd. společné činnosti mohou dobře působiti do pásma útoku jižní skupiny.

d) Výchozí základna pro útok.

Kříž na hřbetě mezi Radotínem a Soběchleby — kříž u lesa asi 1 km na jihovýchod od Lhoty — rozcestí asi 400 m na severovýchod od Lhoty — západní okraj Týna (Thein).

e) Dělostřelecká příprava útoku od 8 hod. do 8 hod. 20 min.

f) Pěchota vyrazí k útoku v 8 hod. 20 min.

g) Spojení mezi útočnými skupinami a se sousedními divisemi.

1. Mezi útočnými skupinami smíšeným oddílem. Jižní skupina dodá jednu čet, severní skupina ... Sraz v 7 hod. u kříže na okraji lesa asi 1 km na jihovýchod od Lhoty.

2. S jižní divisí smíšeným oddílem. Velitele a jednu čet dodá jižní útočná skupina, 1 čet jižní divise. Sraz v 7 hod. na jižním okraji Soběchleb.

IV. Situace v úseku jižní útočné skupiny před vyražením k útoku.

a) Čelní nepřátelská opevnění jsou: Radotín—kopec asi 200 m na jih od koty 345. Dále vzadu jsou zákopy na kopci u větrného mlýna mezi Radotínem a Oprastovicemi (Oprastowitz), u rozcestí asi 500 m na sever od větrného mlýna, na trigonometru 353 a na hřbetě asi 500 m na severovýchod od trigonometru 353. Opevnění jsou vesměs nesouvislá. Drátěné překážky jednou řadou jsou jen na kotě 353.

b) Asi dvě hodiny před vyražením k útoku zaujala pěchota této útočné skupiny svou útočnou sestavu na výchozí základně. Před tím byla v druhé linii.

V. Počasí jasné. Mírné mrazy. Sníh ještě nenapadal.

*

Předmětem studia jest rozhodnutí velitele jižní útočné skupiny pro útok a jeho rozkaz k útoku.

Námět číslo 15.

Štábní kapitán generálního štábu Libor Vítěz:

Námět ze všeobecné taktiky

(pro důstojníky, kteří se připravují k přijímacím zkouškám do
válečné školy v roce 1924/1925).

Pochod a ubytování pěší divise.

Mapy 1:75.000 Přerov, Hranice, N. Jičín a Valašské Meziříčí.

I. Povšechná situace.

Říčka Ostravice označuje nám povšechným způsobem průběh fronty, kde již od několika neděl bojují proti sobě dvě armády. Červená na západní, modrá na východní straně. Toto bojiště jest vzdáleno asi 70 km od Přerova.

Modré letectvo jest velmi čilé, vrhá často pumy na důležitá střediska, jako Přerov, Moravské Hranice atd., a koná i v noci průzkumné lety nad údolím řeky Bečvy.

II. Dne 10. října kantonuje 1. pěší divise (červená) v okolí Přerova. Její čelní prvky jsou na čáře Radvanice (Radwanitz asi 5 km na severovýchod od Přerova) — Ratzlawitz (4 km na jiho-východ od Radvanic) — Tutschin (4 km na východ od Přerova. Stan divise v Přerově. Tato divise má podle rozkazu, který dostala, pochodovati v noci ze dne 11. na 12. října do okolí Hranic (Mährisch-Weißkirchen) a tam se ubytovati. Stan má býti v Hranicích.

Další pochod bude buď směrem na Nový Jičín (Neutitschein) anebo Valašské Meziříčí (Wal. Meseritsch).

III. Suché počasí, jasné noci.

I. Jest vypracovati:

a) Jak kantonuje 1. pěší divise v Přerově a okolí?

b) Rozhodnutí velitele 1. pěší divise pro ubytování v okolí Hranic.

c) Rozhodnutí velitele 1. pěší divise pro pochod z Přerova do Hranic.

d) Rozkazy 1. pěší divisi pro pochod a ubytování v Hranicích a okolí.

*

Poznámka:

1. Organizace 1. pěší divise jest obyčejná. Dvě pěší brigády, každá o 2 pěších plucích, dělostřelecká brigáda (jeden lehký dělostřelecký pluk o třech oddílech, jeden hrubý dělostřelecký pluk o dvou oddílech, jeden oddíl horského dělostřelectva), jedna divisní eskadrona a dvě ženijní roty. — Služby divise rovněž normální.

2. Z důvodů cvičebních není ubytovací pásmo 1. pěší divise v okolí Přerova ani Hranic přesněji ohrazeno.

3. Jak v Přerově tak i v Hranicích jest mnoho etapních ústavů a útvarů červené armády a proto vyjímajíc divisní stan, nelze v těchto městech ubytovati žádný prvek 1. pěší divise.

Námět číslo 16.

Štábní kapitán generálního štábu Ladislav Šandera:

Námět z taktiky dělostřelectva.

(Pro důstojníky, kteří se připravují k přijímacím zkouškám do Válečné školy v roce 1925—1926.)

Mapy: Vrchlabí, Trutnov a Police 1:75.000.

I. Povšechná situace.

1. pěší divise, zesílená jedním jezdeckým plukem, nocuje 1. září večer v prostoru Hostinné (Arnau) — Olešnice (Oels) — Borovice Velké (Groß Borowitz) — Borovička (Klein Borowitz).

Nepřítel nocoval ve stejnou dobu v prostoru Liebau, s jezdecktvem v Zacléři (Schatzlar). Jezdecké části pronikly až do Trutnova (Trautenau).

II. Zvláštní situace.

5. pěší pluk a I/1 oddíl nocovaly v Hostinném (Arnau) a měly za úkol zajistiti přechod přes Labe u Hostinného.

Vypracovati jest: Jak nocuje oddíl I/1, jaká opatření učiní pro noc; rozkaz velitele oddílu pro nocování.

B. I. Situace u nepřítelů se, pokud známo, nezměnila. Divise dostala 1. září ve 20 hod. rozkaz, aby se odebrala do prostoru u Trutnova, zahнала nepřátelské jednotky, které tam jsou a zamezila nepřátelským hlavním silám vyraziti ze soutěsky.

Velitel divise se rozhodl pochodovati hlavním proudem po silnici:

Neuschloß — Pilníkov (Pilnikau) — Trutnov (Trautenau);
bočným proudem po cestě:

Hostinné (Arnau) — Čermna (Tscherma) — Vlčice (Wildschütz) — Ober Altstadt;

jezdeckým plukem po cestě:

Hostinné (Arnau) — Leopold — Hartmannsdorf — Jungbuch.

II. Velitelem bočného proudu jest ustanoven velitel 5. pěšího pluku, který disponuje:

- 1 (jednou) četou divisní eskadrony,
5. pěším plukem,
- I/1 oddílem.

Čelo předvoje bočného proudu překročí most severně od Papier-fabrik v Hostinném (Arnau) 2. září v 5 hodin.

Vypracovati jest: Jakými prostředky disponuje tento oddíl, pochoduující odděleně od vlastního dělostřeleckého pluku, jak pochoduje, jaké je jeho uspořádání v proudu.

C. Když čelo předvoje bočného proudu dosáhlo † v Bürger Wald (na severovýchod od Hostinného), dojde hlášení velitele jezdecké čety tohoto znění:

„Čermna, 5 h 10. Při vyražení z Čermna na východ byl jsem přivítán palbou z pušek a kulometů s výšin východně od Čermna; a to od †, s výšiny severně od tohoto kříže, a z domků na kotě 436. Pokusím se obejít odpor k severu a postupovati směrem na Johanni Hof.“

Vypracovati jest: Jaký návrh učiní velitel oddílu veliteli 5. pěšího pluku. Jaké rozkazy udělí velitel oddílu, když jeho návrh byl schválen.

D. Pěchota, která zahájila postup proti hlášeným odporům, přibližuje se bez odporu k těmto místům.

Vypracovati jest: Co navrhne velitel oddílu veliteli 5. pěšího pluku a jaké rozkazy udělí, když jeho návrhy byly schváleny.

Námět číslo 17.

Major generálního štábu František Němec:

Námět z pěchoty.

(Pro důstojníky, kteří se připravují k přijímacím zkouškám do Válečné školy v roce 1925—1926.)

Mapa: 1:75.000 Kladno — Slaný.

I. Povšechná situace.

Mezi stranou modrou a červenou zuří boj na frontě jdoucí od západu k východu asi 15 km na sever od Slaného.

II. Zvláštní situace.

1. pěší pluk 1. pěší divise je ubytován dne 15. září takto:

1. prapor: Svárov (4 km na jih od Unhoště) a v Chaloupkách (1. kulometní rota).
2. prapor: Červený Újezd.
3. prapor: Horní a Dolní Ptíče.

Velitelství pluku se spojovací a technickou rotou v Horních Ptíčích.

Bojové tréný s prapory. Proviantní tréný v Dolních Ptíčích.

III. Dne 15. září ve 13 hodin dostane velitel pluku tento rozkaz:

1. Divise se má posunouti směrem na Slaný, v jehož okolí dle vši pravděpodobnosti bude dne 16. září ubytována.
2. První pěší pluk provede přesun po silnici Unhošť — Velké Přítočno — Kladno — Tuháň — Libušín — Smečno tak, aby do 22 h. 30 min. uvolnil silnici Hostivice—Tuchlovice.
3. Další pohyb bude řízen novými rozkazy, které velitel pluku

dostane od vyslaného důstojníka štábu armády, jenž bude úřadovati na radnici ve Smečně od 21 hod.

4. Provedení přesunu musí zůstat utajeno nepřátelskému letectvu, které vyvíjí značnou činnost.

IV. Vylište opatření, jež učiní velitel pluku, aby pohyb byl bez nesnáží proveden a vypracujte rozkaz pro přesun.

Z praxe.

Kopitán BORIS HONZÁTKO:

O pochodu na velké vzdálenosti.*)

O povinnostech instruktorových.

Důstojník instruktor, vysloužilý praktik a trenér, je odpověden neméně jako vojenský lékař za zdraví svěřeného sobě mužstva. Tedy vychovatelský dozor netýká se jen mravní stránky ducha vojína, ale i jeho fyzického zdraví, a vůbec způsobilosti, o kterou instruktor musí denně pečovati. Vojín, svěřený důstojníku, musí býti poučen o zákonech pohybu, obeznámen s vlivem pohybů těla, se zákony o rovnováze, o pohybech svalstva, o nervovém systému, o vlivu vydatnějších fyzických cvičení na srdce i plíce, na odváděcí orgány, na vyměňování látek v celém těle člověka (anatomie, fyziologie).

A aby se zdraví vojína a jeho radostný duch mohl zdravě udržovati, je nutno aby byl instruktor obeznámen s technickým učivem o pochodovém cvičení. Vojín na pochodu nemá nikdy užívat své fyzické síly, nebo chronického přepínání svalstva. Při pochodu ta ohromná síla ustupuje před lehkostí, měkkostí držení svalů a před mechanickým pohybem celé kostry člověka, jdoucího lehce jak vítr ženoucí se kupředu.

Neméně důležitým pro pochodujícího jest ochrana srdce před zrychlením jeho činnosti. Srdce je nutno uchovati i při zvýšené rychlosti pochodu v normálním stavu. Proto budtež vyhledávány a přizpůsobovány polohy a pohyby k utišení srdce. To je to nejhlavnější a já sám si ani jinak dosažení vytrvalého výkonu v pochodování u vojína nepředstavuji. Vojín nesmí býti po zakončení pochodového cvičení vyčerpán, nýbrž naopak musí býti ihned způsobilý ke konání služební povinnosti, k obraně i útoku.

O d ě v.

O významu oděvu a o jiných pomůckách k pochodu na vytrvalost zmíním se jindy šíře. Zde obmezují popis oděvu na nejnutnější.

Při oblékání věnujte zvláštní pozornost úboru hlavy. Nesprávné pokrytí hlavy může mít za následek velkou únavu a bolesti. Správný úbor má chrániti hlavu před větrem a deštěm a oči před slunečními paprsky. Úbor hlavy nesmí býti těsný, při tom však přístupný vzduchu. Budete-li pochodovati v zimě za sněhové vánice, deště, za větru se strany (nebo silného protivětru), stáhněte polní čapku přes uši. Pláštový límec nebo svetr upravte, aby chránil celý krk. Zdržte se na čas zbytečného hovoru a čistým kapesním šátkem přikryjte zavřená ústa. Praxe vám ukáže, jak se to dělá!

*) Viz číslo 2/3 „Cvičebních Listů“.

Obuv byla vždy a jest pokládána i dnes za zvláště vážný předmět vojenského výstroje. Obuv pro chodce má týž význam jako kůň pro jezdce. Již Wellington pravil: „První potřebou vojína jest pár dobrých bot“! Napoleon přiznával, že svých úspěchů dosahoval mezi jiným také rychlostí pochodů svého vojska, ke které velmi přispívala správná obuv. K pochodu na větší vzdálenosti použijte, pokud možno, obuvi s nízkými a širokými podpatky.

Čeho nutno dbáti při zastávkách a na konci pochodu.

Cestou nepoužívejte studených nápojů, ani alkoholu, zdržte se kouření. Pro občerstvení hodí se šťáva z jablek, citronů, speciální ovocné cukrovinky, čokoláda, slabší horký čaj, káva bez rumu, suchary a t. d. Podají-li se vám při větším odpočinku (1 až 2 hod.) najítí vodu, a to v místě, kde byste byli chráněni od nastudnutí (nejlépe v uzavřené místnosti), neopomeňte obmýti a tříti celé tělo (druh druhá). Rádně se nasyťte horkým jídlem a nápojem. Při jídle nesměšujte ovoce, okurky, zelí a pod. s mlékem. Po dojití k cíli opět podle možnosti vyhledejte vodu někde v teple, vykoupejte se, namasírujte, vyměňte neb vysušte prádlo. Nejste-li jinak vázáni k službě, ulehněte na lužko na znak a přidržte po nějaký čas nohy napjaté v kolenou na vyvýšeném místě výše hlavy (stačí čtvrt až půl hodiny).

Tak nabudete plně svěžesti ihned po pochodu i značně dlouhém a budete s to, abyste nazítří vyrazili dál, radostní, svěží a křepcí duší i tělem.

—v— „Žádné mužstvo nesmí zůstat bez velitele. Padnou-li důstojníci a poddůstojníci, předstoupí nejstarší nebo nejjudatnější voják a ujme se velení“. Tak to definuje nový Cvičební řád pro pěchotu. Skromnickým, avšak v praxi vyzkoušeným příspěvkem k metodice výchovy k takové samostatnosti a iniciativě lze nazvat zkoušku, kterou může každý velitel menší jednotky — čtyři, roty — provést se svým mužstvem. A spíše než zkouškou, kterou s ním provede, lze to nazvat „kouskem, který mu vyvede“, neboť je to něco zcela nečekaného, nehorázného, komického a veselého — a proto právě tolik působivého a poučného, že se na to hned tak nezapomene, a že to může býti vzorem pro podobnou situaci v případě mnohem, mnohem vážnějším...

Při oddechu, jež dáme rotě po skončeném bojovém cvičení před návratem do města, do kasáren, zavoláme k sobě epodál roty — zatím co mužstvo po rozchodu rozptýleně porušnu odpočívá — důstojníky a poddůstojníky. Poněvadž to děláme při podobných příležitostech častěji, abychom před podřízenými veliteli provedli kritiku skončeného cvičení nebo abychom jim připomenuli program odpoledního zaměstnání v kasárnách, nevzbudí toto nastoupení u mužstva zvláštní pozornost. Každý očekává, že po chvíli za-

zni od skupiny velitelů povel „rozchod“ a brzy potom známý povel velitele roty „Ntá roto! Na silnici čelem k městu v trojstup nastoupit!“

Chyba lávky! Vyrožívše důstojníky i poddůstojníky svůj záhub, sebereme se v pravém slova smyslu náhle s nimi se všemi, a křepkým krokem — aniž se kdo ohlédne po rozptýleném mužstvu — zaměříme s celým hloučkem cestou k domovu.

Dovedete si představit ty velké, udívené oči našich nováčků, když vidí, jak se jim všichni představení vzdalují z něčeho nic beze slova a bez pohledu? Vzdalují se, vzdalují, ani pohledem se neohlédnou — a je přece konec cvičení, poledne, čas k obvyklému návratu!

Bude z toho — dovedeme si to představit — na chvíli lidový meeting, „schůze lidu“, ale na konec se přece jen najde ten „nejstarší nebo — zde řekneme — nejsamostatnější, nejráznější voják, jenž se ujme velení“. A buďte bez starostí, že rota bude v pořádku až dorazí k obvodu města, kde čeká usměvavý kapitán se svým důstojnickým a poddůstojnickým sborem, aby ji zastavil, prohlédl, rázného vedoucího i celek pochválil a sám, teď opravdu jako obvykle, převzal velení.

A ještě dlouho potom, při pochodu městskými ulicemi za jarého zpěvu,

usmívají se nejen velitele, ale celá rota nad tou provedenou příhodou, a několik mladých hlav — ti, co mají v sobě velitelskou krev — si pevně umínají: „Však až se nám to stane ještě jednou, vystoupím, zavelím, kamarády seřadím a sám rotu kapitánu přivedu, aby viděl, že má více takových rázných, samostatných chlapíků...“

Nemyslíš, čtenáři, že je to také přispěvek — třeba nenáročný a skromnický — k výchově nováčka k samostatnosti a ráznosti? Zkus to u své jednotky a uvidíš!

Kapitolky z názvoslovi.

In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus autem caritas.

Asi v druhé polovině minulého věku užívali někteří spisovatelé až příliš přídavných jmen na —ní, takže si málokdo troufal užívat přídavných jmen na —ný.

Proti této výstřednosti rázně vystoupil před 70 lety P. J. Safářík v knize „Německo-český slovník vědeckého názvoslovi pro gymnasia a reálné školy“, v Praze 1853, na str. IX—XVI. Od té doby nepochybně až podnes někteří spisovatelé zacházejí v opačnou výstřednost, píště výhradně přídavná jména s příponou —ný všude tam, kde jich před tím nebyvalo, a vyhýbají se docela koncovce —ní.

Privrženci onoho směru psali koncovku —ní pravděpodobně proto, že se chtěli přiblížit staršímu jazyku, v němž bývalo hojně přídavných jmen s příponou —ní, stoupenci tohoto směru zase říkají, že čeština má toho „níkání“ nadzbyt, a že se přídavná jména, jako písemní, přechodní, učební, výroční, zmateční a p., vlastně nijak nelíší v některých tvarech pádu, rodu, ani čísla.

Protože se obě tyto protichůdné snahy přiči duchu živého jazyka, je třeba jim vyhradit náležité meze.

Máme přídavná jména na —ný a —ní; na př. částečný, obchvatný, obranný, pomocný, pružný, příslušný, samostatný, usilovný, válečný, výkonný... a denní, hlavní, jarní, lesní, polní, pozdní, přední, večerní, zadní, zimní atd. Spisovný jazyk setří mezi nimi rozdílu tak, jak ovládá v obecném užívání. Nelze se tu tedy kolísati mezi psaním —ný a —ní.

Tam, kde se v prostém hovoru užívá toliko tvaru s koncovkou —ní, užívejme ho i dále. Bývá to zejména u některých přídavných jmen, určujících věc všeobecně podle místa, času a zastupujících předložky a příslovce, anebo znamenajících nějaký vztah vůbec a již zvlášť, jako: první, přední, prostřední, zadní, polní, lesní, luční, horní, dolní, východní, západní, severní,

jizní, vrchní, spodní, vnitřní, zevnitřní, zemní, podzemní, okolní, bližší, denní, ranní, večerní, noční, jarní, letní, podzimní, zimní, letošní, dnešní, měsíční, roční; církevní, duchovní, školní, národní, úřední, honební, hudební, knižní, svatební, ustní, základní, zásadní atd. Sem sluší zaraditi také přídavná jména cizího původu (užívejme však, pokud má za ně náš jazyk náhradu, raději slov domácích), jako aktivní, eventuelní, ideální, individuální, konkretní, kulturní, morální, normální, objektivní, originální, pasivní, radikální, speciální, subjektivní atp.

Kde zvyk mezi —ný a —ní nečiní rozdílu, píšme a mluvíme zde —ný, onde —ní, majíce co možná zřetel k tomu, že tvrdé skloňování jest určitější než skloňování měkké. Taková přídavná jména jsou na př. jízdný a jízdní (posel, ale jízdní řád), námezdny a námezdní, písemný a písemní, peněžný a peněžní, slunečný a sluneční, zmatečný a zmateční atd.

Kde však dnes dobře cítíme významový rozdíl, řekneme-li na př. **čelný** = přední, vynikající, a **čelní** = k čelu náležící, obecný = co je všech, a obecní = co obci, dědině, vsi náleží, co jest obce, nebo **početný** = mnohý do počtu, hojný, a **početní** = co k počtu náleží, počtový atd., podržíme jej rozlišující volbou koncovky přídavná jména na —ný a —ní. Taková slova, odvozená z těchto kmenů dvěma příponami téže platnosti, se jmenují slova zdvojená neboli dubleta.

Vyhlašovací tvary s —ní by bylo marné!

Pozorujme podle nenuceného hovoru zřejmé rozdíly na příkladech: berný peníz; berní úřad: **čelný muž, občan, spisovatel: čelní kost čára, rozloha, skupina, šírka, útok**; dvorný člověk; dvorní hostina; hrdelný zvuk; hrdelní přelstný muž; letní doba; mravný jinoch; mravní zásada; nákladný život; nákladní list, vlak; obecný zármutek; obecná škola; obecné mínění; obecní dům, pozemek, hospodářství; parný den; parní lázeň; **početný nepřítel: početní stav, výkaz**; slovný (doslovný) překlad; slovní ukazatel (= k slovům ukazující), obrat; služebný člověk; služební listek, předpis, řád; soudný muž; soudní budova, jednání; správný úsudek; správný rok; srdečný pozdrav; srdeční vada; strážný duch; strážní budka, kožich, služba; trestný čin; trestní oznámení, řízení, soud, zákoník; věcný obsah, věcná poznámka; věcní stránka; vodný potok; vodní mlýn; zábavná kniha; zábavní vlak a pod.

Tedy: **V nutných věcech jednotu, v pochybných volnost, ale ve všech láska.**

ITALIE

Carte générale du Théâtre de la Guerre en Italie et dans les Alpes Des Barles
d'Alte 1792-1798. 50 tois. m. 1:250 000.

Échelle 45.

Voir complément à la page 10.

RUSKO

Carte vom westlichen Theil der russischen Reiches in Europa. Bearbeitet vom österr. Generalquartiermeisterstabe
1:427.000 1810—1811. 40 gest. Bl. K. A. Kartenabt. B.XI. a 52. Blatt IX (Berezn).

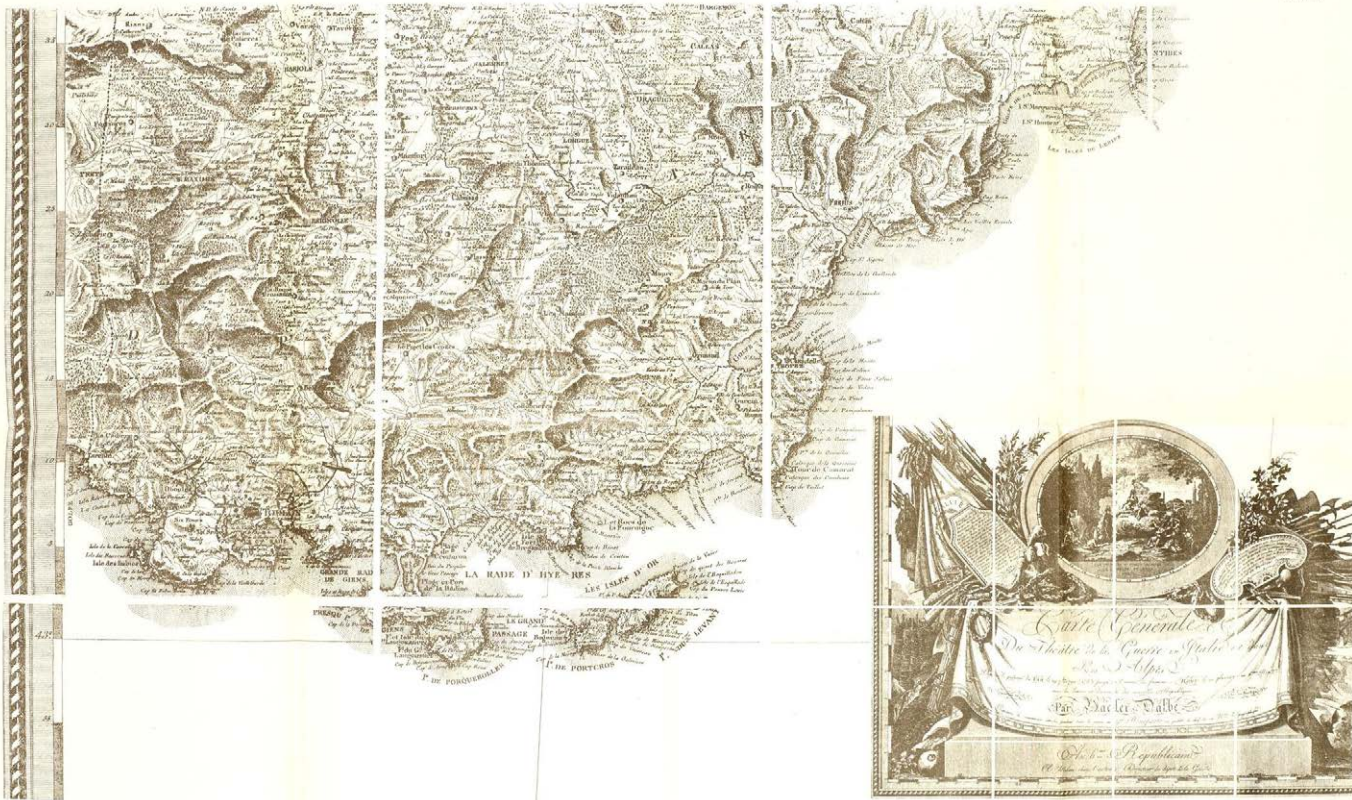
10 Meilen, 18 auf einer Meile

ITALIE

Carte générale du Théâtre de la Guerre en Italie et dans les Alpes. Par Bache.

Échelle 17000 : 17000. Se lève au N. 1700000.

Plaque 44

Vit. zombardus. Italia. v. P. 1700.

SASKO

Ganz neu u. vollständig geogr. General Karte von ganz Sachsen etc. dargestellt u. gerechnet in den Jahren des glücklich gedauerten Königs 1739-1783 von dem königl. preuss. Ing. Obstl. x. Pdtl. 1. 105000 (1 Meile = 4.5 cni) 15 st. Bl. K. A. Kartensat. D. IV. a. 569-2.

Tabula 2

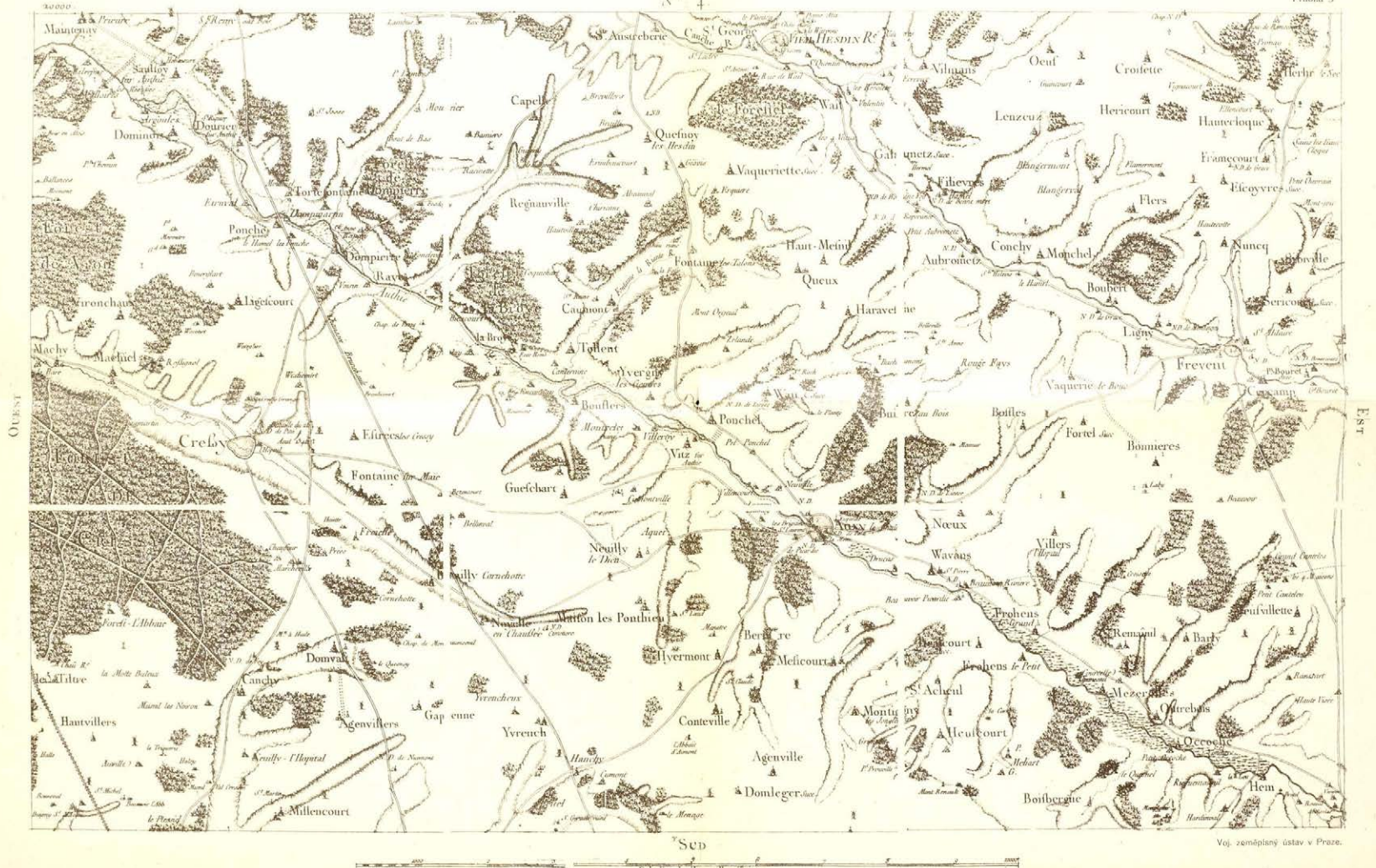

FRANCE

Carte géométrique de la France dît de l'Académie levée et dressée sous la direction de Cassini de Thury 1750—1795, 184 list., mèt. 1:80.400.

North
N° 4

Priloha 3

Voj. zeměpisný ústav v Praze.